

COOLIDGE-OV PROGRAM
ZA PREPREČENJE STAVKE

Predsednik Coolidge je že sestavil program za preprečenje stavke v antracitni industriji. — Sestanek nasprotnih si strank v Swampscott. — Obširnejši načrt ima v rezervi. — S tajnikom Davisom je določil postopanje, če se bo posredovanje izjalovilo in bodo možje zapustili delo.

SWAMPSCOTT, Mass., 19. julija. — Vlada se je odločila za pozitivne korake v slučaju premogarske stavke, — je izjavil včeraj delavski tajnik Davis, po kratki konferenci s predsednikom. Tajnik ni hotel označiti, kako daleč bo šla vlada, da odpo more takemu položaju ter rekel, da si prizadeva, da delavski department in drugi departmenti na vse mogoče načine, da preprečijo stavko potom posredovalcev, ki so sedaj zaposleni pri pogajanjih med delodajalci in premogarji v Atlantic City.

Vlada, ki je sicer brez moči, da napravi drastične korake, kot naprimer zaplenjenje rogov, je kljub temu izdelala potom tajnikom Davis in Hooverja načrt, o katerem je predsednik Coolidge mnenja, da bo učinkovit v slučaju, da bi ne mogli premogarji in delodajalci doseči uravnave do konca avgusta.

Tajnik Davis je odpotoval v inozemstvo, a se bo vrnil pred koncem avgusta. Predsednik Coolidge je dobil vsa poročila glede napredovanja pogajanj od dveh agentov delavskega departmenta.

Ta poročila ne navajajo le točk spora, temveč vsebujejo tudi mnenje opazovalcev glede vrjetnosti izbruha stavke. Tajnik Davis ni hotel ničesar izjaviti glede vsebine poročil. Tudi ni hotel reči, če bo po njegovem mnenju stavka preprečena.

Namignilo se je, da bo predsednik Coolidge poklical k sebi tako delodajalce kot premogarje, kot je storil predsednik Roosevelt tekom svoje administracije, da vidi, če bi on mogel uravnati spor.

Predsednik Coolidge izvaja sedaj svoj vpliv potom posredovalcev, a oni, ki uživajo njegovo zupanje, izjavljajo, da bo osebno izvedel pritisk na sporni stranki nekako sredi avgusta. To bo baje uvodni korak za preprečenje stavke.

Načrt, o katerem je govoril tajnik Davis, so po naročilu predsednika skrbno izdelali delavski department in druge vladne agencije.

Tajnik Davis nasprotuje vsaki nacijskizaciji rogov ter je znano, da nima predsednik Coolidge v mislih nobene drastične akcije, če bo pozvan, da se peča z nadaljno stavko v poljih trdega premoga. Zadnji kongres ni hoteli dati nobenega zakona v ta namen ter je brez moči, da bi mogel nastopiti v mirnih časih na temelju splošne policijske sile.

— Vlada bo storila vse, kar je v njeni moči, da prepreči stavko s pomočjo posredovalcev delavskega departmenta, — je rekel tajnik Davis. — Department je začrtal korake, katere bo storil v slučaju stavke.

— Kaj dela vlada sedaj, da prepreči stavko? — so vprašali Davisa.

— Vse, kar je mogoče, potom posredovalcev v Atlantic City, — se je glasil odgovor.

— Ali bo za sedaj še kaj več storjenega?

— Ne. Premogarji in delodajalci se posvetujejo. Mislim, da ne moremo storiti med sedanjim časom in 31. avgustom razven našega posredovanja ničesar drugega.

John Hays Hammond, ki je bil predsednik Premogovne komisije, namerava priti semkaj prihodnji teden, da razpravlja s predsednikom Coolidgeom glede vsake posamezne točke v položaju v antracitni industriji, ki se je razvil vsled preteče stavke. Ko je izvedel Hammond za vladne načrte, je rekel, da je prepričan, da ne bo nobene stavke ali da bo zelo malo časa trajala, če bo izbruhnila.

ATLANTIC CITY, N. J., 19. julija. — Poročila iz Swampscotta, da bo sledila izbruhu premogarske stavke dne 1. septembra, vladna intervencija, so čitah z velikim zanimanjem tako premogarji kot delodajalci. Nobena stranka pa ni hotela objaviti svojega komentarja glede tega sklepa.

Velika debata
v Daytonu, Tenn.

Bryan in Darrow sta se obmetavala z besedami, in Bryan je izjavil, da je strgal evoluciji "masko z obraza". — Imenoval jo je kruto, krvavo barbarstvo. — Darrow pa ga je opozoril na krščansko svetovno vojno.

DAYTON, Tenn., 19. julija. — Farmerji z bližnjih gora so pričeli prihajati v mirni Dayton, ker je sodišče proglasilo do pondeljka premirje, a dalekosežni topovi znanosti in teologije streljajo še vedno drug na drugega iz razdalje kakih dveh milj. To je približno razdalja, ki ločuje Bryana, sedečega pod velikim drevesom, od Clarence Darrowa, ki počiva v hladnem kotu v Mansionu.

"Dvoboj na življenje in smrt", katerega je napovedal Bryant, se je izpremenil v bitko ugotovili. Pisalni stroji so veselo ropotali v Mansionu, starem poslopju, katero je zgradil pred leti neki škot. Ves dan so proizvajali stroji kroniko evolucije, pripravljeni od znanstvenikov obrambe ter so prekinili svoje proizvajanje le toliko časa, da omogočijo Darrowu odgovor na naslov Bryana.

Malo mestee je veselo dva dni trajajočega prekinjenja. V soboto so bile česte polne običajnih obiskovalcev z bližnjih farm. Razpravljali so o čudnih goštevih, katere imajo v svoji sredi, o ljudeh, ki govore tuj jezik ter mislijo, da misli vseh štiri in dvajset ur na dan.

Dosti je tudi časa za uganjanje, kaj bo storil sodnik Raulston, glede izizivanja sodišča, katero je zagrešil Darrow v petek. Številni odvetniki tukaj in iz večjih mestih Tennesseeja pozivljajo sodnika Raulstona, naj zahteva v imenu pravosodnega dostojanstva države od Darrowa vsaj opravičilo. Darrow pa noče o tem ničesar vedeti.

Bryan je otvoril spopad, ko je objavil daljše ugotovilo, v katerem obsoja kruto doktrino evolucije. Vprašuje, koliko ljudem je znano, da je evolucija Charlesa Darwina, ki je bil v svoji mladosti veren vzela vero, vsled česar je umrl kot agnostik.

— Evolucionisti niso bili posteni z javnostjo. Celo dahovniki, ki verujejo v evolucijo, so zagovarjali svojim korporacijam, da ni nikakega nasprotja med Darwinom in krščanstvom.

Clarence Darrow je takoj lopnil po ugotovili Bryana ter priznal, da ima človek "krvavo preteklost", a tudi "krvavo sedanjost". Obrnil je pozornost na dejstvo, da so v zadnji svetovni vojni kristjani prelili ocean krvi in da so duhovniki vseh veroizpovedanj mislili, da bi njih stran zmagal.

Nikdo ni še slišal o znanstveniku, kateremu bi se zdelo potrebno poklicati na pomoč postav, da vsili na ta način vero v svoje teorije, — je rekel Darrow. — Znanstvenik je vedno z veseljem pozdravil preiskavo in on sam je bil prvi pripravljen izpremeniti svojo teorijo tako, da je soglašala z dejstvi.

— Znanosti ne briga, če je človek lahko ponosen na svoje prednike, — je rekel Darrow ter nadaljeval:

— Znanost misli, da je bolj kreditno za človeka vrjeti, da je prišel z ni jo obliko življenja kot vrjeti, da je bil ustvarjen iz blata. Vsaka živalska oblika stoji višje kot pa blato.

IZ VELIKEGA MOČVIRJA
AMERIŠKE SUŠE

Velikanska korupcija v vsaki državi je posledica vlade suhaških agentov. — Justični department je razkril graft med zveznimi, državnimi in občinskimi uradniki. — Razni prohibicijski ravnatelji stoje pred obtožbo zarote.

WASHINGTON, D. C., 19. julija. — Vsled prizadevanja generala Andrews, pomožnega zakladniškega tajnika, je Mrs. Mabel Willebrandt, pomožna pravdnica, zasledovala graft pri izvajanju suhaške postave. Vprašalne pole so bile poslone zveznim okrajnim in državnim pravdnikom, da ugotove vsa mogoča dejstva ter nudijo natančne informacije glede slučajev, s katerim so se pečali.

Vsaka posamezna država je imela svoje slučaje korupcije zveznih prohibicijskih agentov ali državnih in občinskih uradnikov. V zapadnih in iztočnih državah, kjer je močno razpoloženje proti prohibiciji, je postal graft splošna in vsakdanja prikazen.

Justični department je naprosil za podatke glede števila nepoštenih uradnikov, glede obsega in učinka političnega vpliva in glede stališča državnih in občinskih oblasti v splošnem.

Razne prohibicijske ravnatelje so formalno obdolžili zarot s kršitelji postave. Skrajno slabe razmere so v državah, ki meje na Canada in Mehiko; isto velja glede atlantiške in pacifiške obali.

Mrs. Willebrandt bo izročila ta poročila generalu Andrews, da se izvede Volsteadovo postavo. General Andrews je namignil, da ga bodo vodili pri izbiri prohibicijskih agentov od časa do časa podatki, katere je zbrala Mrs. Willebrandt.

Vpošteval bo položaj ter osebe, prizadete pri tem.

Izjavilo se je, da vsebujejo nekatera poročila naravnost presenetljive podatke. V nekaterih okrajih so šerifi, konštablerji in policijski uradniki povsem odkrito delovali roko v roki z butlegarji in munšajnerji. Sodniki in kazenski zasledovalci so bolj koristili kršiteljem postave kot vladnim agentom.

Mrs. Willebrandt je izvedela, da vpliva v Pennsylvaniji, New Yorku, Maryland in drugih državah, sovražnih prohibiciji, ljudsko razpoloženje na porote in da je vse brezobzirno napram kazenskemu zasledovanju.

Posledica sovražnega ljudskega razpoloženja napram prohibicijski postavi je bila, soglasno z nekaterimi poročili, da so izdelovalci in prodajalci opojnih pijač naravnost imuni pred postavo. Ta položaj je tudi vplival na zastopnike vlade, da so se udali skušnjavi ter se zarotili s protipostavnimi elementi za izdelovanje in prodajo opojnih pijač. V številnih občinah se je morala boriti majhna armada prohibicijskih uradnikov s splošnim odporom proti postavi.

Justični department je dognal, da so nezadostni dokazi in prenapljena akcija povzročili oproščenje kršilcev v sodiščih. Nepostavni elementi so se poslužili vseh mogočih trikov, da preprečijo predstaviteljem vlade zbiranje dokazov in zasledovanje krivih oseb.

General Andrews in Mrs. Willebrandt, ki je navdušena zagovornica prohibicije, se bosta posvetovala prihodnji teden v namenu, da skleneta dogovor za sodelovanje pri izvedbi prohibicijske postave. Na temelju novega programa bodo okrajni pravdniki pozornejše zasledovali slučaje ter pomagali agentom generala Andrews.

Majhni slučaji kršenja bodo zapostavljeni in prednost bodo imeli večji in važnejši, ki bodo hitro rešeni. Mrs. Willebrandt je obljubila, da bo sodelovala na vsak mogoč način. Kjerkoli bo dobila dokaz, bo kazenski zasledovala vladne uradnike, ki bi delovali skupno z butlegarji.

Francozi odhajajo iz
Porurja.

BRUSELJ, Belgija, 17. jul. — Vsak dan zapusti več francoskih

vovjakov Porurje in Porenje. V najkrajšem času bodo izpraznjena mesta Dueseldorf, Ruhrot in Duisburg.

Zahteve farmerjev
in premogarjev.

Predsednik Coolidge se mora boriti proti farmerjem in splošnemu nezadovoljstvu. — Senatni voditelj Curtis je poklican v Swampscott, da se posvetuje s predsednikom glede važnih problemov.

SWAMPSCOTT, Mass., 19. jul. Vspričo upora farmskega bloka proti poljedelskemu tajniku Jardine-u in vedno naraščajoče pretuje premogarske stavke, je poklical predsednik Coolidge k sebi senatorja Curtisa, voditelja republikanske večine.

Mir počitnice, katere uživa predsednik, je bil nenkrat prekinjen vsprico dveh pretečih viharjev, kojih vsaki je lahko dosti močan, da vznemiri poletne in jesenske mesece tega leta.

Tajnik Davis je sporočil, da nima vlada nobene pravice poseči v antracitna mezdna pogajanja, predno bi dne 31. avgusta ugasnil sedanji kontrakt.

Kongresnik Dickinson iz Iowe pa je izjavil, da je bilo potovanje poljedelskega tajnika Jardine-a popolnoma neuspešno, ker ni mogel odpraviti nezadovoljstva med farmerji. Vsled tega je izdal v Washingtonu odločen poziv za novo farmsko zakonodajo.

Konferenca predsednika s senatorjem Curtisom ima namen, da se ne izla le načrta za zakonodajni program, temveč tudi razmisli o priložnosti sklicanja kongresa en mesec ali dva pred določenim časom.

Administracija je bila že dolgo časa v skrbeh glede poljedelstva, kajti njen farmski program je bistvene važnosti v kampanji, da se pridobi severozapad zopet za konservativne republikanske principe.

Predsednikovi svetovalci glede poljedelskih vprašanj so razmišljali o poljedelski zakonodaji, a nekateri so prišli do prepričanja, da ni treba nobene posebne stimulacije zvezne vlade, ker se baje položaj sam po sebi stalno izboljšuje.

WASHINGTON, D. C., 19. jul. Farme Združenih držav so imele v tekočem letu 109.000 manj natehtih delavcev kot pa v preteklem se glasi v poročilu poljedelskega departmenta.

ADVERTISE in GLAS NARODA

Francoske čete
v veliki zagati.

Gen. Naulin priznava, da je položaj Francozov v Maroku skrajno opasen. — Novi poveljnik je skrajno previden ter noče ničesar izjaviti glede svojih načrtov.

MARSEILLES, Francija, 19. julija. — Francija je pred resnim položajem v Maroku, — je izjavil včeraj general Stanislas Naulin. On je novi vrhovni poveljnik francoskih sil, borečih se proti četašem Abdel Krima v francoski maroški zoni ter je na poti na fronto, da prevzame aktivno poveljstvo.

— Naših težkoč, — je rekel, — se ne sme podcenjevati. Nahajamo se na višku vroče sezije. Le malo cest je ali nič, in transportacijska sredstva so še vedno primitivna. Človek ne more stati vseh stvari kar bi želel.

— Vprašate me, kdaj bo vojna končana. Tega ne vem in nikdar nisem rekel, da bo mogoče hitro iznebiti se rifskega sovražnika in sicer iz izvrstnega razloga, da ne vem ničesar glede tega. Kočim lahko le to, da ne bodo Francozi zamemarili nobene prilike, da zmagajo.

FEZ, Francoski Maroko, 19. julija. — Ofenziva Abdel Krima proti Francozom je pričela po nehavati v Uezan okraju.

Napadi se zmanjšujejo radi velikih rifskeh izgub tekom zadnjih poskusov, da zavzamejo pozicije, vodeče v Fez.

Komunikej govori o "skrajno prijaznem" španskem stališču ter omenja zadnje izmenjavo obiskov francoskih in španskih visokih uradnikov v Maroku. Glasi se, da se neprestanu nadaljuje s koncentracijami francoskih kobiljalskih ojačanj proti rifske četam in da je stopilo v aktivno zono več bataljonov čet ki so dospeli pred kratkim z otoka Madagaskar.

Komunikej dostavlja, da je sovražnik obnovil svoje poskuse proti Ain Aicha in Ain Matuf, v noči od 16. julija na 17. a z manjšo silo kot je bila razvidna tekom prejšnjih napadov. Vsi napadi so bili zavrnjeni in tekom naslednjega dne je aviatški zbor obstreljeval razpršene čete Rifčanov, ki so vprizorile dotične napade.

Maršal Petain, ki je dospel včeraj popoldne v Rabat, bo odpotoval ob šestih zvečer v Fez.

DENARNA IZPLAČILA
V JUGOSLAVIJI, ITALIJI IN ZASEDENEM
OZEMLJU.

Danes so naše cene sledeče:

JUGOSLAVIJA:

1000 Din. — \$18.70 2000 Din. — \$37.20 5000 Din. — \$92.50

Prilaskilnih, ki manjajo manj kot 1000 Din. razen posebej po 15 centov za poštnino in druge stroške.

Raspisila na zadnje pošte in izplačajo "Poštni šekovni vred".

ITALIJA IN ZASEDENO OZEMLJE:

200 lir ..... \$ 8.60 500 lir \$20.50

300 lir ..... \$12.60 1000 lir \$40.00

Prilaskilnih, ki manjajo manj kot 200 lir razen posebej po 15 centov za poštnino in druge stroške.

Raspisila na zadnje pošte in izplačajo Ljubljanski kreditni banki v Trstu.

Za pošiljavo, ki presegajo PETTISO DINARJEV ali pa DVATISO

LIR dovoljujemo po možnosti še poseben popust.

Vrednost Dinarjev in Lirar sodaj ni stalna, manja se valiraj in ogri

števane; in tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vsakega

računamo po ceni tistega dne, ko nam prišle poštni denar v roki.

POŠILJATVE PO BREZJAVNEM PISMU IZVRŠUJEMO NA

NAJKAJŠEM ČASU TER RAČUNAMO NA STROŠKE \$1.

Denar nam je pošliti najbolje po Domestic Postal Money Order ali po

New York Bank Draft.

FRANK BAKER STATE BANK

42 Cortlandt Street, New York, N. Y.
Telefon: Cortlandt 4687.

GLAS NARODA

(SLOVENE DAILY)

Owned and Published by
SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
(A Corporation)

Frank Sakser, president Louis Benedik, treasurer

Place of business of the corporation and addresses of above officers:
82 Cortlandt St., Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"GLAS NARODA"
"Voice of the People"

Issued Every Day Except Sundays and Holidays.

Za celo leto velja list za Ameriko	Za New York za celo leto	\$7.00
in Kanado	Za pol leta	\$3.50
Za pol leta	Za nozemstva za celo leto	\$7.00
Za četiri leta	Za pol leta	\$3.50

Subscription Yearly \$6.00.

Advertisement on Agreement.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenem nedelj in praznikov.

Dopisni bres podpisia in osebnosti se ne priobčujejo. Denar naj se blagovoli pošiljati po Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov, prosimo, da se nam tudi prejénje bivalište naznani, da hitreje najdemo naslovnika.

"GLAS NARODA", 82 Cortlandt Street New York, N. Y.
Telephone: Cortlandt 2876.

VEČ DELA — MANJ ZASLUŽKA

Pregled ženskega dela v Združenih državah, katerega je ravno objavil ženski oddelček zveznega delavskega departmanta, nudi zanimive podatke glede števila in razdelitve delavk v tej deželi.

Plače delavk so sorazmerno še vedno skrajno slabe, delavni čas je daljši kot oni moških in delavni pogoji so bolj neugodni. Na vprašanje, kaj je vzrok te prikazni, najdemo vedno eni in isti odgovor: Pomanjkanje strokovne organizacije!

Soglasno s statistiko, katero je treba označiti kot uradno, ker je sestavljena na temelju uradnih številk in podatkov, je v Združenih državah osem milijonov in pol žensk, ki si služijo kruh z delom lastnih rok. Število poročenih žensk znaša nekako dva milijona. Med poročenimi zaposlenimi ženskami prevladuje v Ameriki tukaj rojena bela ženska, ki stavlja en milijon ali petdeset odstotkov, do čim so zastopane poročene črke s 650,000 osebami. 350,000 poročenih belih priseljenec izpolnjujejo število.

Tukaj rojene bele ženske predstavljajo v vseh industrijah in strokah zasluzka večino, a z dvema izjemama. Te izjeme se tičejo poljedelstva in hišnega gospodinjstva, v katerem črke daleč nadkrijujejo poročene in priseljene bele ženske. Prav posebno malo tu rojenih Amerikank najdemo v hišnem gospodinjstvu. Če pa se Amerikanka sploh odloči za hišno gospodinjstvo, stori to ponavadi šele tedaj, ko je preko prve mladosti. Celih pet in sedemdeset odstotkov vseh žensk uslužbenk, ki so stare nad 24 let, je starih več kot osem in trideset let.

Na drugi strani pa so ženske, zaposlene v industrijah, sorazmerno zelo mlade. Petdeset odstotkov industrijskih delavk — in celo šestdeset odstotkov v prometni službi nastavljenih — ni doseglo še starosti 25 let ter opuste zopet svojo gospodarsko samostojnost, ko dosežejo starost tridesetih let. Žensko industrijsko delo je vsled tega še vedno začasnega značaja.

Skrajno zanimivo je nadaljno, vsled te statističnih podatkov ugotovljeno dejstvo, da imajo južne države največje število zaposlenih žensk. Tako ima na primer South Carolina največji procentualni odstotek, namreč tui in trideset. Georgia in Alabama sledita takoj za to državo.

V teh pa je poljedelsko, črno delo, katero se izkorišča na najbolj nesramen način. Povprečni tedenski zaslužek teh delavk v South Carolini in Alabami znaša od \$8.80 do \$9.50 in povprečni delavni čas od deset do dvanajst ur. V Rhode Island, kjer so zaposlene ženske v glavnem v tekstilni industriji ter organizirane v unije, znaša povprečni tedenski zaslužek delavk \$16.55, poleg osmurnega dela.

Poročilo delavskega departmanta navaja suhe številke, brez vsakega komentarja.

Kljub temu pa učinkuje čitanje teh števil, nantizanih drugo na drugo, skrajno poučljivo na vsakega resno mislečega čitalca. Čim bolj nezadnjaški je delavski element, čim manj je organiziran, tem strašnejše je izkoriščanje, kateremu je izpostavljen.

Delavke v Rhode Island dobivajo nižje plače in slabše delavne pogoje kot moški v isti industriji države.

V tem slučaju pa ni razlika tako velika in značilna, ker so vsi delavci, moški in ženske, organizirani in ker zahteva unija vsaj minimum gospodarske enakopravnosti ter jo tudi doseže s silo, če treba.

Tisočkrat slabši pa je položaj delavk na jugu — in še prav posebno slab med črnimi delavkami.

Tam ne vidimo nobene strokovne organizacije, in tudi ne politične enakosti za črnce.

Sele zasnovanje ter zapređenje resničnega delavskega gibanja, razredno zavednega, bo nudilo tudi ženski — in prav posebno črni — olajšavo ter jo oprostil težkega bremena, katero ji je naložil kapitalizem.

Brez odpora, brez združenja in solidarnosti je vsak odpor proti kapitalističnim izkoriščevalcem nemogoč.

Mehikanska ljubezen.

To dni se je izvršila v Mehiki slili, da je to mnenje pri Roziti (tragikomedija, vredna kinematografa. 18-letna Rozita Mendez se je zaljubila v nekega fanta, ki je toliko star kakor ona. Starši so vedeli za to razmerje, toda seveda nikakor niso bili pri volji, pripustiti poroko za tako mlad par. Rozita pa si je vtepal v glavo, da mora poročiti svojega ljubljene fanta takoj ali pa nikdar. Hotela je prav izšli od staršev dovoljenje za poroko in je izjavila: "Ali mi dovolite, da poročim svojega Ferdinanda takoj ali pa ne takom 10 minut vzhiti s strehe na hišo na tla." Starši niso mi-

ZANIMIVI IN KORISTNI PODATKI

(Foreign Language Information Service. — Jugoslav Bureau.)

NEKAJ SVARILA ZA PONOČNE DELAVCE.

Ponočno delo je delo, ki se vrši pod abnormalnimi okolščinami. Raditoga ponoči delavci so podloženi gotovim neredom telesnega ustroja, ki utegnejo uglediti pot raznim telesnim boleznim. V nedavnem radio-predavanju je Dr. C. R. Hervey newyorškega državnega zdravstvenega urada dal nekoliko nvaževanja vrednih nasvetov ponočnim delavcem v stvari osebne higijene.

Število ponočnih delavcev je veliko. Dolg je seznam onih industrij, v katerih je ponočno delo potrebno. Izmed ponočnih delavcev imamo delavce v jeklnarh, livarnah in v drugih tovarnah, rudarje, železničarje, redarje, ponočne čuvaje, ognjegasee in mnogo drugih.

Ponočni delavci imajo svoje posebne potrebe in so podvrženi posebnim nevarnostim. Brezdvomno oni živijo pod abnormalnimi okolščinami, kajti spreminjajo noč v dan in dan v noč. Dostikrat so podvrženi vplivom, ki izpodkopa vajo njihovo fizično stanje in s tem pripravljajo ugodna tla za bolezni, ki same na sebi niso posledice njihovega ponočnega poklica. Res je sicer, da mnogo ljudi dela vedno po noči tokom dolge vrste let, ne da bi očividno trpeli kakšne škode. Na drugi pa je brz-kone tudi res, da večina ponočnih delavcev polagoma peša in prejalisej se povrne k po dnevnem delu. Različni vplivi ponočnega dela je deloma pripisati sposobnosti posameznika, da se mu prilagodi, ali še več pažnji, ki jo posameznik posveča svojem zdravju, kajti ni treba, da je ponočno delo vedno škodljivo zdravju.

Posledice ponočnega dela na zdravje, ako nadaljuje čez daljšo dobo, so približno enake v vseh poklihi. Slabosti, ki iz njega izvirajo, niso značilne za posamezne poklice, marveč vključujejo posebno skupino simptomov, ki so značilni za razne stopnje telesne izčrpanosti. Najbolj izkrajne ni znaki so nervoznost, nepravilnost in utrujenost. Ti simptomi dokazujejo, da ono, kar provzroča zlo, je v prvi vrsti zanemarjanje osebne oskrbe, veliko bolj kot ponočno delo samo na sebi.

Dasi posledice ponočnega dela obstojajo v prvi vrsti iz neredov v telesnem ustroju, ti dostikrat pri pravljajo pot za posebne organične bolezni. Tuberkuloza na primer, se utegne razviti zato, ker je telesna utrujenost radi ponočnega dela pripravila ugodna tla za razvoj tuberkuloze.

Za ponočnega delavca je dostikrat težko imeti uredne ure počitka. Največje važnosti je pa, da se vprašanje rednega počitka ugodno reši, kajti nihče ni v stann ohraniti si zdravje in moč brez zadostnega spanja. Ponočni delavci naj odreda gotov določen čas za počitek. To naj bo tako urejeno, da približno odgovarja navadnim uram nočnega počitka onih, ki delajo po dnevu. Ravno tako kot le malo podnevnih delavcev hodi spat takoj po večerji, tako tudi ponočni delavci bi moral imeti zjutraj kratko dobo odmora, ki naj odgovarja več ur podnevnega delavca. Ali tu nastaja mnogo težkoč. Posli, družinske zadeve in druge dolžnosti čakajo na človeka. Zabave, družba in instinktivna želja, da se človek navžije solnčne svetlobe, postajajo vmes. Vse to ovira redno spanje ponočnega delavca.

Njegova spalnica je dostikrat neprimerna za počitek. Ako prodira v sobo preveč svetlobe, ne more on dobro spati in lahno po-luspanje mu ne nudi primernega počitka. Ventilacija sobe nudi tudi precej težavno vprašanje, zlasti v vročini. Ako so okna zaprta in zastajata, da ne prodre dnevna svetloba, postane zrak v spalnici vroč in zaduhel; na drugi strani, ako so zavese povzdignjene in okna odprta, je težko spati pri dnevni svetlobi in ropotu z ulice. Spalnica ponočnega delavca bi morala biti daleč stran od polubnega ro-

potanja. Premakljive španske stene (portable screens), postavljene pred okno, pa obvarujejo pred svetlobo, ne da bi ovirale ventilacije.

Vprašanje prehrane je ravno tako važno za ponočnega delavca. Njegova večerja je zajutrek za družino, družinsko kosilo pa pomenja zjutraj dodaten obed, radi katerega on dostikrat prekrija svoje spanje, večerja družine pa je njegov zajutrek; njegovo pravilno kosilo pa je mrzli prigrizek ob polnoči. Ponočni delavci naj si zapomni, da nič tako hitro ne spravlja v nered prebavo kot pre-gano spanje. S primerno količino počitka naj si on uredi tak na-črt dnevnega programa, ki je ko-likor mogoče vzporeden z navadnim življenjem podnevnega delavca.

Ohranitev zdravja v ponočnih službah je v veliki meri odvisna od delavca samega. Mnogi podle-gajo skušnjavi, da opravljajo po-leg ponočnega dela tudi kako de-lo po dnevu. Mnogi se dajo tudi zavajati o dželje po zabavi. Oni, ki delajo po noči, naj premislijo, da le, ako si pametno uredijo svo-je dnevno rutino in se k isti po-polnoma privadijo, le te saj si mo-rajo ohraniti zdravje in sposob-nost za delo.

AMERIKANIZACIJSKI ODBOR V DETROITU.

Americanization Committee of Detroit deluje že mnogo let. Njegova naloga je pomagati prisljen-cem v reševanju vseh onih proble-mov ki provzročujejo težkoče no-vodošleem. Uradi te organizacije so se dosedaj nahajali v Board of Commerce Building, od 1. junija pa so se preselili na 620 Muffat Building nasproti detroitški City Hall.

Glasom zadnjega poročila te organizacije se je 15.428 tujerod-cov dosedaj obrnilo na njo za in-formacije, s katerim se je jim po-streglo v njihovem materinskem jeziku. Stranke so bile malone iz-med vseh narodnostnih skupin, ži-večih v Detroitu; med njimi po-ročilo navaja tudi Slovence, Hr-vate in Srbe. Informacije, ki jih je dala ta organizacija, so se nanašale na vsakršne predmete kot so: davki, delavski zakoni, najemni-ne, šolski zakoni, priselitev sorod-nikov iz Evrope, priseljeniška pravila o prihodu, dobivanje pot-nih listov, pravne zadeve, zakoni o materinskih pokojninah, zadeve tičeče se denarnih pošiljatev in drugih denarnih opravil, kpenzacijski zakoni, naturalizacija, in-formacije glede zanesljivih zdra-vnikov in odvnetikov, zdravstvene klinike, dispensariji, posredoval-nice za delo, deportacije, adopei-ja otrok, tečaji za angleščino in državljanstvo, družinska vpraša-nja, licence vseh vrst, življenske razmere, goljufije v prodaji ne-premičnin in premičnin, pogreša-ne osebe, zgubljeni prtljaja, javni zapiski, sprememba imena in mnogo drugih raznih zadev.

Organizacija povablja vse tu-jerodce v Detroitu in okolici, naj se ne obotavljajo priti k njej, ka-darkoli želijo kako informacijo ali nasvet. Ni treba znati angleš-ki, kajti organizacija ima urad-nike za razne jezike.

Smrtna nesreča v zagorskem rudniku.

Iz Zagorja ob Savi poročajo: Dne 1. julija so se ponesrečile v Zagorju ob Savi tri delavke Trh, premokokopne družbe. Lokomotiva je zadel v izžirjene vozičke ter odrinila vse tri delavke več metrov globoko v potok Medijo. Delavka Josipina Jurij je bila takoj mrtva, Franja Učakar in Terezija Molek pa sta bili težko poškodovani.

ROJAKI, NAROČAJTE SE NA
"GLAS NARODA" NAJVEČJI
SLOVENSKI DNEVNIK V
ZDRUŽENIH DEŽAVAH.

Peter Zgaga

Neki družinski oče je pripove-doval:

— Ni je lepše stvari kot je dru-zina, sestojeca iz velikega števi-la otrok. Jaz jih imam deset, pa še nisem obupal. Še dva ali tri bi rad imel. Res so veliki križi in te-žave, predno jih človek vzredi in spravi k poštenemu kruhu. S tem je pa izpolnjena sveta očetovska dolžnost. Ko so vsi otroci dobro preskrbljeni, je oče izmučen in iz-črpan, na robu groba. Pa stopijo vsi zapovrtniki k njemu ter mu re-čejo: — Hvala lepa, oče, ker si tako lepo skrbel za nas. Glej h kruhu si nas spravil, z vsem smo preskrbljeni. Sedaj ti ni potreba več skrbeti za nas. Sedaj na stara leta lahko skrbiš sam zase.

Ne rečem, da povsod, toda v največ slučajih je taka hvaležnost res na dnevnem redu.

Ali ste imeli priliko opazovati v prejšnjih letih mlade zakonce? Mladi mož in ženska sta bila kot dva golobčka. In ko sta se poda-la na poročno potovanje, sta ved-no tičala skupaj.

Ponavadi sta se vozila z vla-kom, ki je vozil po progi, na ka-tero je bilo vse polno tunelov. V vsakem tunelu sta se objemala, grčila in naglas poljubovala.

"Tlesk, tlesk, tlesk" so slišali sopotniki ter so se zadovoljno mu-zali.

Dandanašnji je pa vse drugače. Tudi v današnjih dneih se poda-ta na poročno potovanje ter izbe-reta železniško progo, na kateri je največ tunelov.

V tunelu ne slišijo sopotniki odmevov prisrčnih poljubov, so-potniki ne slišijo nobenih "tlesk-tlesk".

Slišijo le pridružen "klonk-klonk", ter opazijo, ko privozi vlak zopet na beli dan, kako tla-či mladi zakonski mož veliko steklenico proflprohibicijske pi-jake v žep.

Med moškimi in ženskami je tudi ta poglavitna razlika, da moški ne znajo o pravem času govoriti, ženske pa ne znajo o pravem času molčati.

Prijatelj, desetkrat premisli, predno izrečeš kako besedo, da ga ne boš tako grodo polomil kot ga je mlad zakonček po poroki. Baje je bilo tako:

Po podpisu poročne listine v zakristnji želi župnik novoporo-čenec veliko srečo in mnogo otrok. "Enako, gospod župnik", odgovori ginjen, novi soprog.

Le tista dežela je v resnici svo-bodna, v kateri se lahko človek javno prižuje nad pomanjka-njem svobode.

Razloček med navadnim zdrav-nikom in specialistom, je, pona-vadi le ta, da računa navaden zdravnik za obisk tri dolarje, specialist pa deset dolarjev.

Skrzi vsak politik lahko iha in iz govor, med politiki je pa le malo takih, ki bi lahko držali besedo.

Včeraj se je vršil Slavčev pik-nik, ki je jako dobro uspel. Costov je bilo razmeroma dosti, ki so se prav lepo zabavali.

Raznoterosti

Neznana lasna bolezen.

V Flatowu v bližini Berlina se je pojavila nova bolezen, ki ji do-slej še ne vedo izvora. V lasih o-trok se napravijo belkasti lišaji, ki hitro razjedajo las, tako da jim hitro začno izpadati. Doselej je že 40 otrok v zdravniški oskr-bi. Ker se je jela bolezen silno širiti so morali zapreti šolo. Tudi iz sosednjih krajev poročajo o tej novi bolezni, ki se je začela ondi pojavljati.

Duh na fotografiji.

V Italiji se gode letos v svetem letu, kakor sledi iz raznih poro-čin, razne čudežne stvari. Mati bo-žja se prikazuje po selih in goz-dcih, po dolinah in planinah. V Neaplju so sedaj v modu duhovi. V vasi sv. Antima je prebivalstvo vse iz sebe in se živo spominja, ka-ko je bila pred petimi leti z stre-šom iz puške ubita neka prodajal-ka Angela Cinquegrado. Pravijo, da od takrat dalje se prikazuje duh nesrečne Angele tuintam, največkrat pa na vrtu Verga, kjer se je izvršil zločin. Ljudje so se tega že privadili, novo pozor-nost pa je vzbudil duh nase na dan, ko je preteklo ravno pet let po smrti Angele Cinquegrado. Na omenjenem vrtu Verga se je ho-tela fotografirati dvojica novopo-ročencev. Navzoč je bil fotograf, takle, ki svoje delo izvrši v par minutah, opravil je hitro, nato pa podal novoporočenemu paru svo-jnostno sliko. Kako pa so se vsi začudili, ko so zagledali med dve-ma glavama še tretjo, čeprav ni bila tako jasno očitana, kakor o-ni dve. Prihitieli so gledat sliko razni ljudje, med njimi tudi žup-nik s povečalnim steklom in za-trdili so, da ta tretja glava je povsem podobna glavi ustreljene Angele. Sedaj se razpletajo po Neaplju in naokoli najverjet-nejše vesti o duhu omenjene An-gele.

Pariska moda v Bagdadu.

Iz Bagdada poročajo, da se je na tamkajšnjem dvoru udomčila evropska moda. Fejsal, kralj v Me-zopotamiji, je bil nekaj časa jako nevoljen na svoje ženo, ko se je vrnila s poseta pri svojem očetu kralju Hussein, popolnoma mo-dernizirana. Namesto, da bi se vr-nila po stari navadi po poti kara-vane, se je vozila z elegantnim parnikom do Besre in potem dalje s flaim in brzim avtomobilom. Ko je prispela domov, se je predsta-vila kralju v krasni evropski ob-leki. Kralj ni vedel, kaj bi počel in kaj bi rekel. Vhi dvorjani so z največjim začudenjem gledali kraljico in sami med seboj kriti-zirali njo in novo modo. Kraljica se je svojemu soprogu lepo ljube-zljivo nasmejala, pravilo, da je čedna žena in da jo ima kralj sil-no rad. Oče se ni protivil izpre-membi v obleki svoje hčere, ki je djala nase vse novosti iz Pariza.

in Londona. Slednjič se je udal tud; mož ker je povsod po svetu tako, da ženske navadno z lahko-to premagujejo in si osvojujejo moške; enako je bilo v Bagdadu. Po vseh pokrajinah se sedaj go-vori o novi modi kraljice in pričel se je v ženskem svetu boj za ev-ropsko obleko ki bo prodrla tudi tu, kakor prodira povsodi.

V evropskih krogih v Bagdadu pripisujejo izpremembo na dvo-ru velikemu vplivu gospodične Bell, ki je tajnica velikega komi-sarijata in dobra prijateljica kra-ljice.

"Gospod kralj Alfonz, pokrite se!"

Ko je pred kratkim španski kralj Alfonso potoval po Katalo-niji, ga je pozdravil v bližini Ig-naude tamošnji župan. Ko je vi-del, da se je kralj odkril, mu je rekel župan lepo vljudno: Pro-sim, Vaše Velikanstvo, gospod kralj Alfonz, pokrite se! Hvala! je odvrnil kralj in dostavil, da o-stane rajši odkrit. Župan pa je vztrajal pri tem, da se pokrije in kralj mu je končno ugodil z besedami: Z vašim dobrohotnim do-voljenjem, gospod župan!

Cigani v Rusiji.

V sovetški Uniji živi okoli 40 tisoč ciganov. Ljudski komisarijat za poljedelstvo namrava od-to-piti ciganom zemljišča in jim dati živino, da bi se naselili in se za-čeli pečati s kmetijstvom. Odk-a-zati jim hočejo zlasti pokrajine v južnem delu, kjer bi se morda najlažje organizirali v neodvisne občine. Najbrže pa ne bo uspeha.

Gosenice na Madžarskem.

Letos je na Madžarskem, zlasti ob Tisi, polno gosenice. Izvršila se je obsežna akcija in vlada upa, da bodo s koncem julija gosenice pokončane. Gosenice so pokrile po nekaterih krajih ne samo polja, ampak tudi strehe in zidove po hišah.

Angleški zračni manevri.

Na ogromnem letališču v Hen-donu so se vršili vsakoletni angleški zračni manevri pred 100.000 gledalci. V navzočnosti kralja je manevriralo nad 120 letal vseh ve-likosti in modelov.

Nesreča pri regati.

Pri regati s čolni na jadra ob baltiškimi obali je zalotil vihar 23 čolnov, od katerih se jih je vrnilo le osem. Domnevajo, da so se ostali potopili z vso posadko vred.

Rad bi izvedel za naslov svojega brata FRANK BERAUS, doma iz Gorenjskega in zdaj neke v Milwaukee, Wis. Prosim cenje-nje rojake, če kdo kaj ve o njem, da mi poroča, ali naj se pa sam oglasi svojemu bratu: Anton Beraus, Box 141, Mellen, Wis. (2; 18,20)

V vseh slučajih—

najsibo za pošiljanje denarja v dinarjih, dolarjih ali lirah;

najsibo za izplačanje denarja, katerega hočete iz domovine sem dobiti;

najsibo za vloge na 'Special Interest Account' kjer je Vaš denar varno naložen in prinaša 4% obresti;

najsibo za potovanje v stari kraj in povratek v Ameriko, je najbolje za Vas, ako se obrnete na poznani in zanesljivi zavod, kateri Vas bo vsikdar točno in zanesljivo poslužil;

FRANK SAKSER STATE BANK
82 Cortlandt Street, New York, N. Y.

NAJSTAREJŠA JUGOSLOVANSKA POTNIŠKA
POSLOVNICA V AMERIKI

Franc Milčinski:

MUHOBORCI.

(Nadaljevanje.)

Pa je zamukala rjavka. — O, servus! — ji je odgovoril Janko in je vstopil v hlev. Rjavka je okrenila glavo proti njemu in je zamukala dolgo in zategnjeno, češ: — Ta svet! Živa duša se ne zme-ni zame! — Zopet je kazalo Jan-ku tako, da mora odložiti mrzle pole z rimskim pravom in se po-brigati za živo in lačno rjavko: i-mela je prazne jasli.

— Rjavka, rjavka, — ji je rekel — kadar imaš, trošič okrog sebe in teptas s parklji, potem pa to-žiš, da nimaš. Če bi le kolčakaj znala gospodariti, bi že lahko kaj na strani imela. Toda kaj: krava si in krava boš!

Tako jo je ostel in je šel po sve-že krme in ko se je vrnil, kaj je videl: rjavka je imela v gobcu rimsko pravo, ga mela in nezado-voljna sukala glavo.

Janko se je hitro iznebil krme v jasli in rešil rimskega prava, ko-likor se ga je dalo še rešiti. Žalosten je gladi, brisal in gledal o-stanke pol, zmalaj je glavo nad kravo in nad sabo in rekel: — Rjavka, krava, ti niti ne ločiš du-ševne od telesne hrane! Res je, krava si in krava ostaneš! Pa ven-dar boš morebiti le še prej dosegla doktorat, kakor ga bom jaz! — Premišljal je, ali bi ji odpustil ta njen naskok na vedo ali ne, če-hal jo je med rogama, tačas je vstopil v hlev oče Podržaj.

— Ata, — je rekel Janko, — tale tvoja rjavka — zatožena! V šolsko naznanilo ji zapiši: Veden-je 5, — v kot jo daj klečat in deset-krat naj zapiše peto božjo zapo-ved! Glej, kaj mi je naredila! Od treh pol mi je zgornji konec od-grizla! Kaj, če bom prav tisto vprašal? Ali se naj izgovorim na rjavko?

Ata Podržaj si je ogledal žival z desne in ogledal si jo je z leve in šel jo je počohat po čelu. — Da, rjavka, kazni mora biti! Z mano sva se pravkar posveto-vala in tako zmenila, Janko, da greš na visoko šolo. Tukaj doma nikdar ne skoneš svojega uka. Škoda ti za leta! Rjavko pa proda-mo, da imaš za pot in za prvi čas. Janko ni nič odgovoril, le za-mišljen je gladi kravo po hrbtu.

Oče pa je vedel njegove misli. — Ko odideš z doma, Janko, tako ne bo nikogar, da bi ravnal rjavko; pa je tudi ne bova poseb-no pogrešala z mano.

— Nemara bolj ko mene! Vaji-na pokora sem. Saj mi je hudo. . . — Predolgo že odlašamo. Čim prej prideš na Dunaj, tem boljše zate. Ali ne?

— To je res! Ali — — — O Svečnici imam semenj, takole po Svečnici lahko odpotu-ješ. — In pa — — — Nekaj ste hoteli še povedati, ata?

— Neumnost! Župan se boji, da mu boš snedel tisto njegovo zijačo. Jaz tako mislim, ti nisi ti-ste sorte, da bi se komu silil. Janka je občila rdečica. — Silil se ne bom, — je odgovoril na kratko.

Peto poglavje.

ZAROTA.

Odposlanstvo je bilo v mestu in se je ob štirih popoldne vrnilo v Muhobor. Kako je opravilo, se ni dalo izvedeti, močje so se držali resno in so bili nenavadno trezni: to ni obetalo nič dobrega. Kojo po njihovem povratku se je zbral ob-činski svet in ta je se sejati.

Mračilo se je. Gospod Krunoslav Batič je uka-zal vajeneu, naj pomete in potem Hedervaryja, Hedervary je kihnil in šla sta na izprehod, počasi in postajajoč, tja proti občinski pi-sarni — morebiti bo skoraj seje konec in se bo kaj izvedelo. Toda nikogar od mož ni bilo še na pre-gled.

Šla sta naprej; čez most mimo kapelice sv. Boštjana. — O ti ka-pelici je šel glas, da pri nji stra-ši; o polnoči prihaja izza kapelice črna dedec, glave nima nič, iz no-su pa mu maha kraljevo zelje.

Potem sta zavila v rožno ulico — Rožna se je imenovala, ker je v nji vedno po čem dišalo, čeprav ne po rožah — in prišla čez spod-njo brv in za cerkvijo ravno ob o-gledu gostilne pri "Pikapolenci" zopet na trg.

Gospod Krunoslav je mimo o-ken gredeč seveda pokukal noter in videl gospodično Slavico — slo-nela je pri oknu, pred seboj na po-llici je imela list in si z njim kva-rila oči.

Gospodu Krunoslavu ni dala vest, da ne bi vstopil.

Hedervary jo je bil že pred njim na lastno odgovornost pobri-sal noter in z nosom ob tleh, vži-vajoč preraznovrstne dišave gos-tilniških tal, se izgubil po ovinkih v kuhinjo.

Odprl je gospod Krunoslav vr-ta v gostilno, postal je na pragu in glas mu je razodeval bolesten očetek, ko je izpregovoril: — Gos-podična Slavica, nemojte čitati v temi! V temi čitati je zelo kvar-no za oči. Meni je to povedal ne-ki doktor, jaz to vem. Vi si po-kvarite oči, ako čitate v temi!

— Oh, — je odgovorila Slavi-ca, — saj se še dobro vidim.

Gospod Krunoslav je zaprl du-ri, približal se ji in ponovil svoj skrbni opozor: — Gospodična Slavica, nemojte! Prosim vas, ka-kor se Bog prosi: Nemojte čitati! Meni najlubo ne!

— Izborni še vidim, — je dražila Slavica ubogega Krunosla-va, — glejte, kako gladko še la-hko berem!

Drsala je s prstom čez list in hi-tela brati:

"Ženitna ponudba.

Mlad, inteligenten trgovec v prijaznem kraju na Dolenjskem se želi poročiti . . ."

Gospodu Krunoslavu je postalo čudno pri sreč. Sklonil se je go-spodični Slavici čez ramo in po-gledal v list. Tačas pa se je zgo-dilo, da je Slavica hitro pokrila ženitno ponudbo z roko, rekla: — E! — kakor bi trenil, obrnila svo-je lice proti gospodu Krunoslavu in s svojima ustnima se dotek-nila njegovih, skratka — ga po-ljubila.

Vsaj gospod Krunoslav je do tr-da prepričan, da se je reč prav tako zgodila in nič drugače.

Seveda čudno je in čudno se je videlo tudi gospodu Krunoslavu, da je koj po tem višku naklonje-nosti gospodična Slavica kakor ljuta kača skočila pokonei, z roko udarila gospoda Krunoslava v li-ce, vzklikala, pa ne preveč na glas: — Nesramnost! in potem pričela ihteti: — Kako si upate kaj takega, kaj pa mislite od me-ne!

Krunoslav Batič je bil ves zbe-gan. Na eni strani nič kriv in klo-futan, na drugi strani sam v temi z ihteoč deklico — ako kdo pride, kaj si bo mislil! Zdelo se mu je najumestnejše, da gre.

— Gospodična, ako je tako, onda zbogom! — je rekel z raz-žaljenim glasom in iskal v temi svoj klobuk.

Slavica si je obrisala oči in za-ihlela še dvakrat skozi nos, potem si je nesla stol sredi sobe pod sve-tilko, zlezla je na stol, snela cilen-der s petrolejke in nevoljno vz-klíknila: — Ah!

Krunoslav Batič, razdrapanega srca se obotavljajoč pri durih, je vprašal: — Ali kaj želite? — in je bil še vedno užaljen.

Slavica je zamrmrala: — Vži-galice! Pa saj grem že sama ponje — in je čakala, da ji jih prinese Krunoslav.

Nažgala sta luč in ko je Slavica stopila s stola, je resno pogledala Batiča v oči in rekla: — Jezna sem na vas!

Krunoslav je odgovoril: — O-prostitute, gospodična, jaz — —

— Ona pa je ponovila: — Jez-na! — Šla je v kot k imenitni mi-zi, pomela drobtine s prta, vzdih-nila in potem vprašala: — Kaj pa boste pili? Pivo je sveže.

In gospod Krunoslav je obesil klobuk in palico na kljuko, naro-čil vrček piva in sedel na svoj sta-ri prostor.

Slavica mu je prinesla pivo.

Potegnil je posten požirek, obliz-nil si pene z brk in se odhrnil in ko ga je potem Slavica prijazno, dasi resno vprašala, ali ni dobro, je bilo zopet vse v redu.

— Fino, — je rekel in se dotek-nil njene roke, ki mu je ni odteg-nila, — fino! Bogami, lansko po-letje sem bil na orožnih vajah v Slavoniji, bogami, če bi imeli tam tako pivo! Pa ga ni bilo dobiti, makar da ste forint ponudili za vrček. Da je bil tam človek in je imel tako pivo na prodaj, ta bi bil delal kupčije: v treh mesecih bi bil bogat in bi si lahko stavil hišo.

— Pa zakaj ne sedete, gospodična Slavica? Tako, prosim lepo! — Da, pivo fino in lepo izgleda. Zna-te, jaz pijem pivo najraje iz ta-kih nizkih gladkih vrčkov, iz dru-gih mi ne diši tako. Moj otec je takisto vedno pil le iz takih vrč-kov — bogami, kako je bil srdit, ako se mu je doneslo pivo v dru-gačem vrčku — in moj svak ta-kisto kakor jaz. Lahko rečem, vsa naša obitelj pije iz takih vrčkov.

Ali ni to čudno? Onda, ako pri-de na prisego — moj starejši brat, zgolj on ni pil iz takovih vrčkov; toda ta brat je umrl! Kar pa nas je živih od naše obitelji — vsi sa-mo iz takih vrčkov!

Tako in enako se je gospod Kru-noslav Batič, docela potolažen, le-po nedolžno menil s pomirjen go-spodično Slavico, ko v glasnem po-govoru vstopijo gostje — priha-jali so od občinske seje.

In zdaj se je tudi hitro izvede-lo, kako in kaj. Stvar zaradi sod-nije je stala slabo!

Predsednik je bil sicer prav pri-jazen, celo za dovoljenje je prosil, ali sme med pogovorom kaditi: gori in doli je hodil po pisarni in jim razlagal: — Sodnijo v Muho-bor? Mogoče! Toda zdaj? Vprašam vas, kaj pa naj počne sodnik v Muhoboru, saj ne bo imel nič dela! Te in te občine bi spadale k novi sodniji; dal sem si sestaviti in poročati, koliko dajo te občine posla v pravnih zadevah, v ka-zenskih zadevah in izvršilnih za-devah, v nespornih zadevah. Pre-malo, vam pravim, daleč prema-lo! Najmanjša sodnija, kar jih i-mam pod sabo, ima za polovico več posla, pa še v tej sodniji nima sodnik kaj opraviti — vsak hip ga vidim v mestu. Še večeraj sem ga videl, čeprav se mi je skril za egal. . . Privoščim vam vse dobro, seveda, ampak po mojih mislih Muhobor zdaj še ni zrel za sodni-jo. —

Tako so torej po vodi šli vsi le-pi upi Muhoborcev! Po vodi je šla sijajna bodočnost Muhobora, vredna sijajne njegove preteklo-sti in po pravici mu sodeča po iz-rednih vrlinah kraja in prebiva-lstva še predno se je rodila, je zo-pet zatonila!

Razburjenje, ki so ga prinaša-li občinski svetovalci s sabo v go-stilno, je bilo torej umevno; bilo je upravičeno in tem večje, ker ni nihče vedel, ali in kaj bi bilo u-kreniti v pričo novemu položaju, in tudi občinska seja v tem pogle-du ni prinesla nič jasnosti.

— Jej, jej, — je rekel dacear, ki je bil nekaj let preslužil pri o-rožnikih, — meni se je vedno ta-ko zdelo, da ne bo nič s sodnijo. Muhobor ni pravi kraj za sodnijo in ljudje niso pravi. Da, v Lučah, tam, tam! V teku enega tedna smo imeli kar tri mrljice, tako so se kla-li fantini, sakrami! V nedeljo do-poldne kar pred cerkvijo vpricho nas orožnikov so se sprijeli z noži, zvečer se pa sploh ni nihče upal iz hiše drugače kakor z gnojnimi vi-lami. V Lučah, tam je imela sodni-ja dela! Dva sodnika, pa kašen dan oba hkrati na komisiji, toli-ko je bilo samih ubojev in težkih poškodb! Kaj bo Muhobor! Zara-di par ubitih šip ali par ukrade-nih češpelj — se mi je koj zdelo — ne bodo ustanavljali sodnije!

Dacearjeve besede so v živo za-dele navzoče Muhoborce — brid-ke so bile, ali resnične! Sledil je molk.

Slednjič se je dvignil Kruno-slav Batič in pristopil k dacearje-vi mizi.

(Dalje prihodnj.)

S. MASSMAN
KOMISIJSKI TRGOVEC
dobi najvišje cene za depozitne
pive in druge za French clear.
11. junij 1925. — Glas Naroda.

KIP ZNANE PEVKE

Newyorška kiparka Miss Lucine Duble, (leva na sliki), je pred kratkim izklesala kip znane pevke Jeanne Gordon, katere z ve-likim uspehom nastopa v Metropolitan Opera House.

Zanimivosti o zrcalu.

Bili so časi, ko je deklica v po-toku občudovala svojo lupoto, ka-kor nam pripoveduje narodna pe-sem. In prelepega mladeniča Nar-eisa, ki so ga ljubile vse ženske, ne da bi hotel ušliati katero iz-med njih, so kaznovali bogovi na ta način, da se je smrtno zaljubil v svojo lastno podobo, ki se je z-rcalila v srebrnočistem studencu. Čudno je istotako tudi postopa-nje vlekla z neodkrijno silo k se-bi, da ga je končno potegnila v vodo k sebi, kjer je utonil.

Človeštvu je torej pred mnogi-mi, mnogimi leti služila čista vo-da kot zrcalo. Toda za dolgo se ni moglo zadovoljevati s temi neza-nesljivimi, vedno se izpreminja-jočimi ogledali, ki jih je še lahen piš vetra lahko uničil. In ljudje so spoznali — gotovo slučajno — da gladke kovinaste plošče odra-žajo predmete, ki jih jim pribli-žamo, t. j. da lahko služijo kot z-rcalo.

Najprej je menda omenjena u-peraba kovinastih zreal v drugi Mojezovski knjigi 38, pogl. 8, ver-zij kjer je govor o Izraelkah, ki jim je Mojzes pobral mala kovinasta zreal ter je dal iz njih narediti za duhovnike nekaj umivalnik v novosezidanem temelju.

Pri Grkih so zreala starejša, nego njihova zgodovina, kar so prevzeli prvo kulturo od Egiptčanov. Zato izven iz grškega bo-goslova, da se je posluževala Afrodita (Venera), boginja lepote in ljubezni, pri svojem lepote-nju ogledala ter se je tako razlo-čevala od "čednostne" Here (Ju-none) in od boginje boja in vede Palade Atene (Minerve), ki se ni-sta hoteli kazati ničemer.

Ko se je Helena, lepa žena kra-lja Menelaja, izneverila možu in domovini ter je sledila Parisu, kar je povzročilo trojansko vojno, ni pozabila vzeti s seboj v Trojo svo-jeje zlatega zreal.

Ker zmene kovine, kakor zlato in baker, ne podajajo popolnoma čiste podobe, ker jeklena zreala hitro zarjave, a takrat se niso po-iznajdali.

Zrealo igra v svetu mnogo več-jo vlogo, kot bi mislil kdo na prvi hip. Saj nimamo zreal samo zato, da se gledamo vanje, kadar se o-blačimo in češemo. Največje važ-nosti je zrealo v rokah znanstveni-ka. Zdravnik preišče lahko s po-moščjo posebnih zreal razne na-tranje dele človeškega telesa in razsvetli z njimi bolna mesta. Fi-zik lahko meri z goriščnim zreal-om moč solnčnih žarkov in o-gnja i. t. d. Zvezdoslovec je s pose-bno vrsto zreal izvršil na nebesu največja ter najdalekosežnejša odkritja.

Naj bi služilo človeku zrealo za pravilno spoznavanje samega se-be, za ocenjevanje svojih predno-sti, pa tudi napak.

Izvirni rokopis pravljic iz "Tisoč in ene noči".

V arhivu javne knjižnice v Pe-trogradu se pred kratkim slučaj-no našli star obdelani perzijski ro-kopis, ki so ga dali akademiji zna-nosti, da ga prouči. Zanimi pozna-valce perzijskega jezika in knji-ževnosti, profesor Marx, je moral v svoje začudenja ugotoviti, da ima pred seboj izvirni rokopis slo-vitih pravljic iz "Tisoč in ene noči", ki so prevedene že v vse kulturne jezike. Rokopis datira iz XV. stoletja po Kr. Je to ena najbolj čudnih redkosti perzijskega starega veka, ki je doslej veljala za izgubljeno. Vsednost te-ga manuskripta je neprecenljiva.

Originalni rokopis "Tisoč in ene noči" bodo shranili v ruskem Na-rodnom muzeju. Znanstveniki mi-slijo, da ni od tega tako redkega rokopa kopije.

Kinematografska igralka Mary Brian je nastopila v neki kin. sliki, v obleki, ki nam jo predstavlja fotografija. To je po mnenju izvedencev najmo-dernejša poročna obleka.

POVOĐENJ N A POLJSKEM

TRAGEDIJA V SEVERNEM

MORJU

Kakor smo že poročali, je zade-la Galicijo težka vremena katarstrofa. Radi nepretrganega deže-vja so vode zadnje dni silno nara-ševale in poplavlile pokrajine kakor ne pomnijo ljudje že od l. 193. ko je poljske kraje doletela velika poplava. Potoki v planinah in re-kah so se izpreenili v besne hudo-urnike in široke reke. Predkar-patska Rusija baje izgleda kakor eno samo velikansko jezero. Na-tisoče prebivalcev je brez strehe hrane in obleke, katero je ljudem popolnoma uničila voda.

V vzhodni in zapadni Galiciji so reke odnesle nešteto mostov ter jih privleklo tik do Krakova. — Przemysl je resno ogrožen. Valovi so tako visoki, da pljus-kajo čez železniški most. Letina je uničena, škoda nepregledna, a veličanska.

Dasi je prebivalstvo že nekaj dni s strahom opazovalo narašča-nje vod, se vendar nihče ni nade-jal, da bo zavzela katastrofa tolik obseg. Visla pri Krakovu je dose-gla izredno višino, okolica mesta je pod vodo. Prebivalstvo se uni-ka v predmestja.

Pri Oswieczinu je reka Skawa prestopila bregove. Velik železni-ški most pri Zatoru je voda omaja-la v njegovih temeljih. Valovi se ga odnesli s sabo. V bližini Kenty-ja je vse poplavljenno. Tri naselbi-ne so popolnoma pod vodo. Silno opasen je položaj pri Tešinu v Šleziji, kjer sta izstopili reka Vi-sla in Bialka. Kraja Visla in Us-tron ležita pod vodo, ki je poško-dovala in razrušila ter odnesla s sabo veliko število mostov.

V vzhodni Galiciji sta prestopi-li bregove reki Dunajec in Po-prat. — Predmestje v Novem Sandeju je poplavljenno. Tudi Dnjester je prestopil bregove. Re-ka Svica je opustošila več vasi in naselbin. Tu je poplava zahte-vala tudi človeške žrtve. V Jam-pri je utonilo 15 solarjev, v Bis-trici pa je voda pograbila in po-kopala večjo skupino artiljerijs-kih vojakov, ki so bili na večbah. Radi poplav so nastale prometne težkoče in železniške in druge zve-ze so na mnogih mestih prekinje-ne. Proga Stryj — Stanislov je pretrgana.

Poljska vlada suša svedo veliko nesrečo omiliti in je poslala v poškodovane kraje na pomoč zna-tno vojaške oddelke.

Pariz ima deficita 152 milijonov.

Baš objavljeni proračun pariškega mesta za tekoče leto izkazu-je deficita 152 milijonov. Pravi-jo, da bo pri sedanjem gospodar-stvu kljub temu, da je štedljivo, prihodnje leto deficita 290 milijo-nov. Ako se upoštevajo še razni dolgovi, potem ne vedo, kaj poč-e-ti, da bi se spravil proračun v ra-vnotežje. Napovedujejo se že za letos najrazličnejše davštine in nove pristojbine.

OGLASI NAJ SE pošiljatelj čeka za \$6.00 iz Pitts-burgh, Pa.

Prejeli smo brez podpisa in naslova draft za \$6.00 iz Pitts-burgha za naročnino, ki je potek-la 10. junija 1925. Ker je pa isti dan štirim potekla, zato ne vemo kam vknjižiti.

Pošiljatelj naj se javi. Uprava "Glas Naroda".

Letalska nesreča.

Na poltu iz Varšave v Pariz je začel goriti na krajem Tarnow-skie Gory na Poljskem potniški aeroplan, ki je padel na tla in bil popolnoma uničen. Pilot in trije potniki, ki so se peljali z letalom, so zadobili hude rane.

II. SKUPNI IZLET

V JUGOSLAVIJO

s parnikom

"Presidente Wilson"

dne 18. avgusta 1925.

V Trstu bo potnike čakal naš uradnik, ki bo skrbel za prtljago in potnike spremil do Ljubljane; vsi potniki III. razreda bodo nastanjeni v kabinah po 2., 4. in 6. skupaj. Cena do Trsta je \$100. z vožnjim darom; tja in nazaj \$162. in vojni davek.

Za vsa tozadavna pojasnila pišite na:

FRANK SAKSER STATE BANK
82 Cortlandt Street New York, N. Y.

SOLANA.

ROMAN.

Za "Glas Naroda" priredil G. P.

75

(Nadaljevanje.)

Sedel sem, si pokrival lice z rokama ter komaj slišal kar je govorila.

Sedaj je odprla oči. O sveta madona! Ima prav tako velike, temne oči kot Solana, le njih izraz je drugačen.

Pogledal sem jo.

Da, sestra je imela prav.

Tedaj mi je prišla v mojem smrtnem strahu, ravno ko sem vneto molil k svojemu patronu, kot blisk rešilna misel.

Da, to bi bila rešitev, to bi bila rešitev!

Neznanka je iskala smrt. Zakaj? Nesrečnica je ali pa zločinka in oboje jo mora napraviti naklonjeno za moj načrt, kajti nesreča dela človeka mehkega in sočutnega in zločin je strahopeten ter pribeži rad za zaščitno masko.

Hočem biti kratak.

Moj načrt je bil dober in sporočil sem ga Nineti in Giuseppeu. Oba sta ga odobrila, kajti bil je bitka, po kateri sem posegel jaz, ki sem se vtapljal.

Tujka je zopet postala nezavestna in Nineta je spretno vršila svoj posel. Sklela je mlado žensko ter jo ovila v obleko Violete. Obstajala je res čudovita sličnost poteze in ko je ležala tujka pred nami, z razpuščenimi, črnimi lasmi, z licem, rdečim od vročnice, je bila še bolj slična zamrlji.

Največja pa je bila sličnost radi velikih, črnih oči in Lola je bila prva, ki nas je naslednjega jutra prepričala o tem, ko je zrla, polna strahu, proti bolnici.

Vihar se je izdijal in prvi prameni jutranjega sonca so bili priča drugega dela našega žalostnega posla. Oblekli smo mrtvo Violeto v obleko tujke ter jo potopili v njen tihi grob v jezeru.

Nato smo pobegnili.

Mršavi konji obeh vozov so potegnili in kmalu je izginila zadnja sled skrivnostnega nočnega počenja.

Slučaj mi je prišel še nadalje na pomoč.

Tujka je resno zbolela.

Iz tega vzroka smo lahko držali proč Lolo in ko je prišel Regrino dejanski v Trnovo ter hotel videti Violeto, sem mu lahko dovolil pogled na bolnico ki je bila v svoji boleznii še bolj podobna svoji dvojnici.

Na zahtevo Regrina sem tudi predložil potrdilo zdravnika, ki je označil bolezen tujke kot gastrično mrzlico brez vsakih simptomov zastrupljenja, kot je domneval moj tekmeec.

Bil sem rešen!

Vsaj za trenutek rešen, kajti Regrino je povsem jasno namignil, da bo tudi v bodoče čul nad Violeto.

Čuvati potujoče glumače!

To zveni sicer smešno, a tudi med glumači, ki se potikajo iz kraja v kraj, obstajajo vezi, vsled katerih je mogoče najti človeka tudi v najbolj oddaljenem skrališču.

Ker je postala naša družba zelo majhna, sem opustil vsako misel, da priredim predstavo v Trnovem ter poslal Lolo k Regrinu, ki jo je sprejel.

Več tednov smo se mudili nato v popolnoma osamljenih krajih, ker smo hoteli najprvo dognati, če bo tujka okrevala.

Nato smo jo skušali pridobiti zase.

To ni bila nikakor lahka stvar.

Kakšne strašne oneve smo doživeli, ko je pričela nesrečna, obupana deklica spoznavati in razumevati svoj položaj!

Neizmerno naporov je bilo treba, predno smo jo napotili, da nam je pojasnila svoj položaj. Ko je storila to, se je hotela na vsak način prijaviti sedišču.

— Ona ura nervozne prenapetosti in slabosti je minila, — je rekla s ponosno odločnostjo. — Ker je nebeški sodnik odklonil mojo žrtve, hočem stopiti pred posvetnega.

Vsled tega je obstajalo le še eno sredstvo, da uplavimo nanjo. Rekel sem ji, da bi s svojo obtožbo, ki bi prav nič ne koristila mrtvi, naprtila na svojo dušo le še nadaljni zločin, kajti od one ure naprej, ko bi postalo sodišču znano moje varanje in smrt Violete, bi bil izgubljen.

Vsa obupana si je z rokama pokrila lice, — vspričo te strašne odgovornosti.

Bil se rešen!

Margareta je bila mrtva. — Signora Violeta je žive! Globoka otožnost se je lotila nesrečne deklice, a vendar je noč in dan razmišljala o tem, kako bi mogla najbolje igrati ulogo svoje dvojnice.

Sansonetka ni moglo postati deklica kot Margareta in to sem sam uvidel. Preje bi prišla svetnica iz nebes ter potegnila svoja zlata krila skozi blato.

Konečno je prišla Margareta sama na nebeško misel, da spremi petje Giuseppea na harfi.

Ze prvi poskus je imel nepričakovan uspeh.

Izmislili smo si bajko o Solani, ki je postala nema, da prepričimo razkritje vsled razlike glasov in napravimo to moderno Mignon še bolj interesantno.

Pričela se je nova doba! Upliv Margarete je bi naravnost čudežen, kajti bila je kot svetnica, ki je izhivala nad nas vse svoj blagoslov.

Dvignila nas je, napravila naše cilje bolj plemenitim ter ustvarila iz navadne glumaške družbe odlični pevski kvartet. — Razkrila nam je svet, po katerem sem leta in leta zaman korpnel s strastjo izobraženega človeka, ki je povsem nezaluzeno zašel na rakovo pot.

Jaz ljubim Margareto kot dobrega angelja, ki je križal moja pota ter me potegnil iz močvirja.

Zdi pa se mi kot brezmejno precejšnje, kot zločin pozelet si to svetnico kot ženo — in vendar ne poznam nobenega višjega cilja v svojem življenju kot to.

Najeli smo dobre pevke moči, naši uspehi so sijajni in dohodki veliki.

Otožnost Margarete je edini temni oblak, ki zakriva solnce moje sreče. Silim vanjo ter jo prosim zaupanja.

Ali ljubi?

Ne, še nikdar ni omenila imena nobenega moškega in v Trnovem sem izvedel, da je stanovala na gradu le stara baronica s svojo nečakinja.

Sole danes nosi dognal tajno hrepenenje Margarete.

1/ (Dolje prihodnja.)

IZ STARIH LEPIH ČASOV

Te dni so predstavljali v Chicagi življenje, kakršno je bilo leta 1859. Tedaj ni bilo niti elektrike niti centralne kurjave, ženske so nosile kile in dolga krila. Slika nam kaže notranjost ceste železnice, katero je seveda vlekle par konj.

Rudyard Kipling:

Drugi.

Davno davno v "sedemdesetih," ko še niso bili zgradili v Simli nobenega javnega urada, so bili starši poročili miss Gaurey s polkovnikom Schreiderlingom. Ne mara ni bil dosti nad petintrideset let starejši od nje in ker je imel dve stotini rupij na mesec in še svoj denar, je bil dobro situiran. Spadal je med boljše ljudi in so mu v mrzlem vremenu nagajala pljuča. V vročem času je visel na robu vročinske Rapi, ki ga pa ni nikoli do smrti zadel.

Razumite me prav, da Schreiderlinga ne grajam. Bil je po svojem dober mož in ga je dobra volja minila le, kadar je bil nadležan. To je bilo kaksi sedemnajst dni vsak mesec. Kar se denarja tiče, je bil napram svoji ženi skoraj radodaren, to se mu mora priznati. Vendar Mrs. Schreiderling ni bila srečna. Omožili so jo bili, ko je bila tostran dvajsetih let in je bila dala vse svoje ubogo srcece drugemu. Njegovo ime sem pozabil, toda imenovati ga hočem Drugega. Ta ni imel ne denarja ne bodočnosti. Niti čeden ni bil in mislim, da je bil namerščen pri komisarjatu ali pri transportu. Toda kljub vsemu temu ga je hudo ljubila in bila sta nekako zaročena, ko se je prikazal Schreiderling in povedal Mrs. Gaureyevi, da hoče poročiti njeno hčer. Nato je bila ona zaročena razdira in izprana s solzami Mrs. Gaurey-eve. Zakaj ta dama je vladala svojo hišo z jokanjem nad nepokornostjo njeni avtoriteti in nad pomankanjem spoštovanja, ki jo je zadelo na njena stara leta. Hči se ni vrgla po materi. Ona se ni jokala nikoli. Niti pri poroki ne.

Drugi je prenašal svojo usodo mirno in je bil premešen na tako slabo postajo, kakor jo je bilo le možno najti. Morda ga je to lažilo podnebje. Bolehal je za mrzlico-vročico in to ga je nemara odvrčalo od druge boli. Bil je tudi bolan na srečo. Na dva načina. Ena zaklopnica je bila pohabljen in mrzlica je bolezen še poslabšala. To se je pokazalo pozneje.

Zatem je minilo dosti mesecev in Mrs. Schreiderlingova je začela bolehati. Ona ni ginila kakor ljudje v povestih, toda podoba je bila, da pobere vsako bolezen, ki pride nad kako postajo, od navadne mrzlice gori. V najboljših časih ni bila več nego splošno čedna, bolezen pa jo je napravila grdo. Schreiderling je rekel tako. On se je ponašal s tem, da govori, kar misli.

Ko je nehala biti čedna, jo je prepustil samo sebi in se je povrnil k razvadam svojega samstva. Ona je imela navado, da je v diru jahala in v doli po Simla Mallu s svojim, na tihnik pomaknjem tera-klubukom na glavi in s sramotno slabim sedlom pod sabo. Schreiderlingova darežljivost se je ustavila pri konju. Rekel je, da je za žensko, kakor je Mrs. Schreiderling, vsako sedlo dobro. Ona ni bila nikoli prožena za ples, ker ni dobro plesala, in bila je tako pusta in nepriskupna, da je bilo v njeni pušici redkaj kako povabilo. Schreiderling je rekel, da bi je ne bil nikdar vzel, če bi bil vedel, da bo postala tako strašilo po poroki. On je vedno ponosno na

to, da govori, kar misli, je rekel Schreiderling!

Nekega avgusta jo je pustil v Simli, sam pa je odšel doli k svojemu polku. Nato se je nekoliko popravila, toda nikdar ni dobila prejšnje zunanosti. V klubu sem bil izvedel, da potuje Drugi v Simlo, bolan, jako bolan, na prazno upanje, da ozdravi. Mrzlica in srčne zaklopnice so ga skoraj ubile. Ona je tudi vedela to in vedela je — kar mene ni zanimalo vedeti — kdaj pride. Sodim, da ji je to v pismu poročal. Zadnjikrat sta se bila videla mesec dni pred poroko. Zdi pa pride neprijetni del te povesti.

Pozen obisk me je bil zadržal v Dovedelovem hotelu do mraka. Mrs. Schreiderling je begala vse popoldne v dežju po Mall-u gori in doli. Ko pridem po vozni cesti naprej, me sreča neka tonga in moj poni, naveden dolgega stanja, s spusti v kratki skok. Prav ob cesti doli pri Tonga Office-u je Mrs. Schreiderling, mokra od glave do nog, čakala na tongo. Jaz krenem po klancu gori, ker tonga ni bila moja brig, in prav tedaj začne ona kričati. Takoj obrnem in vidim pod svetilko Tonga Office-a Mrs. Schreiderlingovo, kako kleči na mokri cesti ob zadnjem sedežu pravkar došle tonge in neusmiljeno vpije. Nato pade, ko pridem jaz, z obrazom v blato.

Na zadnjem sedežu je leseno in trdo, držeč se z eno roko za strešno podporo, sedel Drugi — mrtev, in moča mu je eurljala od klo buka in ob brkov. Sedeset milij premetavanja po klancih je bilo preveč za njegovo zaklopnico, sodim. Voznik tonge pravi: "Ta sahib je umrl dve postaji od Solon sem. Zato sem ga privezal z vrvice, da ne bi padel ven po poti, in tako sem prišel v Simlo. Ali mi bo dal sahib baksis? Ta," pokaže na Drugega, "bi mi dal rupijo."

Drugi je sedel z nasmeškom na obrazu, kakor bi se veselil šale svojega prihoda, in Mrs. Schreiderling je v blatu začela vzdihovati. Razen nas štirih ni bilo nikogar v uradu in deževalo je na vso moč. Prvo je bilo spraviti Mrs. Schreiderlingovo domov, drugo pa je bilo poskrbeti, da se njeno ime ne bo mešalo v to afero. Voznik tonge je dobil pet rupij, da pošle bazarso rikšo (rickshaw) za Mrs. Schreiderlingovo. Pozneje ima voznik povedati Tonga-Babu-ju o Drugem in Babu naj potem ukrene, kar se mu zdi najbolje.

Mrs. Schreiderlingovo sem spravil z dežja pod streho in tri četrt ure sva čakala na rikšo. Drugi je ostal na tanko tako, kakor se je bil pripeljal. Mr. Schreiderling je hoteli storiti vse, samo jokati ne, kar bi ji morda pomagalo. Brž ko se ji je vrnila zavest, je skušala kričati, nato pa je začela moliti za dušo Drugega. Če bi ne bila tako poštena kakor dan, bi molila tudi za svojo dušo. Čakal sem, da bi slišal, kdaj bo to storila, pa ni. Potem sem poskušal označiti nekoliko njeno obleko od blata. Na zadnje je prišla rikša in jaz sem jo spravil vanjo — deloma s silo. Bilo je grozno opravilo od začrtka do konca, najbolj pa takrat,

ko se je morala rikša preriniti med steno in Tongo, in je ona videla pri luči svetilke tisto suho rumeno roko, ki se je prijemala strešne opore.

Spravljena je bila domov, prav takrat ko je vsakdo šel na ples v podkraljevo vilo — tedaj "Peterhoff" — in doktor je konstatiral, da je padla s konja in da sem zaslužil veliko pohvalo za točnost, s katero sem poskrbel za zdravniško pomoč, da ni umrla — mož je Schreiderlingova kova poročila žene, ki ne umro lahko. One žive in postanejo grde.

O svojem edinem srečanju z Drugim, odkar se je možila, ni nikoli govorila, in ko sta ji prehlad in kašelj, ki si ju je nakopala tisti večer, dovolila, da je šla iz hiše, ni nikoli niti z besedo niti z znamenjem namignila, da me je srečala pri Tonga-Office-u. Morda ni niti vedela.

Jahala je ponavadi po Mall-u gori in doli na tistem sramotno slabem sedlu in je bila videti, kakor da pričakuje, da bo zdaj zdej srečala koga, ki bo prišel okoli vogla. Dve leti zatem se je vrnila domov in je umrla, mislim, v Bornemouthu.

Kadar je postal Schreiderling v častniški obednici pijan, je vedno rad govoril o svoji "ubogi dragi ženi." On je zmerom dal dosti na to, da je povedal, kar je mislil, je rekel Schreiderling!

SMRT INDIJSKEGA VO-DITELJA

V Darjelingu je umrl v starosti 55 let Chitta Ranjam Das, Gandhijev rojak in politični prijatelj.

Sicer ga ni dosegel mogoče pa je vendar za angleško gospodstvo v Indiji pomeni še nevarnejšega nasprotnika, kot je bil voditelj ljudi in strank, kot osvajaalec zborovanj in kongresov mož, kot organizator in parlamentarni taktik mož, da mu ni bilo para. Das je iz bengalske rodbine visoke kaste in se je posvetil odvetništvu. Vse potrebne izpite je napravil v Londonu. Eden njegovih bratov se je povselp do službe sodnika pri najvišjem sodnem dvoru v Patni. V Kalkuti je bil kmalu znan kot odvetnik in pridobil si je veliko premoženje. Po svetovni vojni se je Das pridružil nacionalističnemu gibanju, katero je hotelo potem mirne "Non-Cooperation" porušiti angleško gospodstvo. Dvignil se je kmalu do uglednega voditeljskega mesta. V decembru 1921 je bil zvoljen za predsednika nacionalnega kongresa v Ahmedabadu in kmalu nato aretiran. Pol leta je tical v zaporu. Njegova popularnost je še narasla. Pri volitvah v zakonodajni svet je bil izvoljen v več volilnih okrajih in prišlo je takda leč, da mu je guverner v Bengaliji ponudil dostojanstvo premier-ministra za to provinco, kar je pa Das odklonil. Izvoljen je pa bil leto pozneje za župana v Kalkuti. Angleško časopisje je zadnje čase slikalo Daso kot voditelja spravljive smeri v okviru indijskega nacionalnega gibanja, ni dvoma pa, da so se varali Angleži o Dasu, ki je bil zelo prevdaren in ni nikdar dajal izjav, iz katerih bi se razvidelo njegovo politično stremljenje.

Pri kopanju utonil.

Na Savi pri Jesenicah je pri kopanju utonil sin tovarniškega delavca Slivnika.

Zastopniki "Glas Naroda"

Zastopniki kateri so pooblašteni za zastopanje "Glas Naroda". Vsa zastopnika imajo potrdilo za svoto, katero je prejel. Zastopnike rojakom tople priporočamo.

Narodina za "Glas Naroda" je: Za eno leto \$6.00; za pol leta \$3.00; za štiri mesece \$2.00; za četrt leta 1.50. Narodina na Evropo je \$7. na eno leto.

California: San Francisco, Jacob Lomax.

Colorado: Denver, Frank Skrabec; Leadville, M. Yarnall; Pueblo, Peter O'Neil, John

Kretanje parnikov - Shipping News

22. julija: America, Bremen.
23. julija: Beigenland, Cherbourg; Albert Ballin, Hamburg.
25. julija: Leviathan, Cherbourg; Majestic, Cherbourg; Orduna, Hamburg.
28. julija: Resolute, Hamburg; Bremen, Bremen.
29. julija: Aquitania, Cherbourg; La Savoia, Havre.
30. julija: Zeeland, Cherbourg; Ohio, Hamburg.
1. avgusta: Pres. Roosevelt, Bremen; Andania, Cherbourg in Hamburg.
4. avgusta: Pres. Harding, Bremen.
5. avgusta: Berengaria, Cherbourg; De Grasse, Havre.
6. avgusta: Deutschland, Hamburg; Lapland, Cherbourg.
8. avgusta: France, Havre; George Washington, Bremen; Orbita, Hamburg.
11. avgusta: Reliance, Hamburg; Columbus, Cherbourg in Bremen.
12. avgusta: Mauretania, Cherbourg; Republic, Bremen.
13. avgusta: Pittsburgh, Cherbourg.
15. avgusta: Paris, Havre; Leviathan, Cherbourg; Homerie, Cherbourg; Rotterdam, Rotterdam; Orca, Hamburg.
18. avgusta: Presidente Wilson, Trst.
19. avgusta: Aquitania, Cherbourg; Suffren, Havre; America, Bremen; Arable, Cherbourg in Hamburg.
20. avgusta: Beigenland, Cherbourg; Cleveland, Hamburg.
22. avgusta: Majestic, Cherbourg; Orduna, Ham-

burg; Stuttgart, Cherbourg in Bremen.
25. avgusta: Resolute, Hamburg; Sierra Ventana, Bremen.
26. avgusta: Berengaria, Cherbourg; Rochambeau, Havre; Pres. Roosevelt, Bremen.
27. avgusta: Zeeland, Cherbourg; Ohio, Hamburg.
29. avgusta: Olympic, Cherbourg.
2. septembra: Mauretania, Cherbourg; DeGrasse, Havre; Pres. Harding, Bremen.
3. septembra: Columbus, Cherbourg in Bremen; Lapland, Cherbourg; Albert Ballin, Bremen.
5. septembra: Paris, Havre; Leviathan, Cherbourg; Orbita, Hamburg.
8. septembra: Martha Washington, Trst; Reliance, Hamburg.
9. septembra: Aquitania, Cherbourg; George Washington, Bremen.
10. septembra: Pittsburgh, Cherbourg.
12. septembra: Majestic, Cherbourg; France, Havre; Orca, Hamburg.
15. septembra: Republic, Bremen.
16. septembra: Berengaria, Cherbourg.
17. septembra: Beigenland, Cherbourg; Deutschland, Hamburg.
19. septembra: Olympic, Cherbourg; Rotterdam, Rotterdam; Suffren, Havre; Orduna, Hamburg; America, Bremen.
22. septembra: Resolute, Hamburg.
23. septembra: Mauretania, Cherbourg; Zeeland, Cherbourg; Ohio, Hamburg.
26. septembra: Paris, Havre; Pres. Roosevelt, Bremen.

Germ, Frank Janesh; Salda, Louis Costello; Walsenburg, M. J. Bayuk.

Indiana: Indianapolis, Louis Rudman.

Illinois: Aurora, J. Verblich; Chicago, Joseph Blah; Cicero, J. Fabian; Granville, Joseph Pershe; Joliet, Frank Bamlich; J. Zalecki in John Kren; La Salle, J. Spellich; Mascoutah, Frank Augustin; North Chicago, Anton Kobal, Gertrud Jgrin; Springfield, Matija Barborich; Waukegan, Frank Petkovšek.

Kansas: Franklin in okolico, Anton Seljak.

Maryland: Kitzmiller, Fr. Vodopivec.

Michigan: Detroit, Ant. Janezich in J. D. Judnich.

Minnesota: Chisholm, Frank Gouze; Ely, Jos. J. Peschel; Eveleth, Louis Gouze; Gilbert, Louis Vessel; Hibbing, John Povše; Virginia, Frank Hrvatic.

Missouri: St. Louis, Mike Grabrijan.

Montana: East Helena, Frank Hrella; Klein, Gregor Zobje.

New York: Gowanda, Karl Sternisha; Little Falls, Frank Masla.

Ohio: Barberton, A. Okolish, John Balant; Cleveland, Anton Bobek, Anton Sinčić in Charles Karlinger; Collinwood, Math. Slapnik; Lorain, Louis Balan in J. Kumše; Niles, Frank Kogovšek; Youngstown, Anton Kikelj.

Pennsylvania: Ambridge, Frank Jakshe; Bessemer, Louis Hribar; Braddock, J. A. Germ; Broughton, Anton Ipavec; Burdine, John Demshar; Conemaugh, Vid. Romanek in J. Brezovec; Claridge, Anton Kozagov, Fr. Tushar, A. Jerina; Dunlo Ant. Taušelj; Export, Louis Supančič; Forest City, Math. Kamlin; Farrell, Jerry Okorn; Imperial, Val. Peternel; Greensburg, Frank Novak; Homer City in okolico, Frank Farenchak; Irwin, Mike Paushek; Johnstown, John Polanc in Martin Koroschek; Luzerne, Anton Osolnik; Lloydell, John Jereb, Midway, John Žust; Moon Run, Fr. M. chek in Fr. Podmilšek; Pittsburgh, Z. Jakshe, Ig. Magister, Vinc. Arh in U. Jakobich; Reading, J. Pezdire; Steelton, A. Hren; Turtle Creek in okolico, Fr. Schifrer; West Newton, Joseph Jovan; White Valley, Jurij Preilich; Willock J. Peternel.

West Virginia: Ocketon, Frank Kocian.

Wisconsin: Milwaukee, Joseph Tratnik in Jos. Koren; Racine in okolico, Frank Jelenc; Sheboygan, H. Svetlin.

Washington: Black Diamond, G. J. Foreata.

Wyoming: Rock Springs, Louis Taucher.

Poleg gorinavedenih so pooblašteni za zastopanje "Glas Naroda" tudi vsi tajniki R. K. J.

ROLE za PIANO

SLOV. IN HRVATSKO

NAVINEK-POTOKAR

831 Groove St., Canton, Pa.

odprti, delovni plovni v Ameriki

PAJKE PO MOVI ČESTJE

Kako se potuje v stari kraj in nazaj v Ameriko

Kdor je namenjen potovati v stari kraj, je potrebno, da je na tačno poučen o potnih listih, pri lgi in drugih stvareh.

Pojasnili, ki vam jih samoremu dati vlad naše dolgoletne izkušnje vam bodo gotovo v korist; tudi priporočamo vedno le prvostarne parnike, ki imajo kabine tudi v III. razredu.

Glasom nove naselniške postave ki je stopila v veljavo s 1. julijem 1924, samorejo tudi nedržavlani dobiti dovoljenje ostati v domovini eno leto in ako potrebno tudi delj; tozadeva dovoljenja izdaja generalni naselniški komisar v Washington, D. C. Prošnjo za tako do voljenje se lahko napravi tudi v New Yorku pred odpotovanjem, te se pošlje prosilcu v stari kraj gla som nanovejšo odredbo.

KAKO DOBITI SVOJCE IZ STAREGA KRAJA

Kdor želi dobiti sorodnika ali svojca iz starega kraja, naj nam prej piše za pojasnila. Iz Jugosla vie bo pripuščeno v prihodnjih treh letih, od 1. julija 1924 napre vsako leto po 671 priselencev.

Ameriški državljan pa samorej dobiti sem žene in otroke do 18. le ta brez, da bi bili šteti v kvoto. T. rojene osebe se tudi ne štejejo v kvoto. Stariši in otroci od 18. do 21. leta ameriških državljanov p imajo prednost v kvoti. Pilita u pojasnila.

Prodajamo vozne liste na vsi pre ge; tudi preko Trsta samorejo Je goslovani sedaj potovati.

Frank Sakser State Bank
82 Cortlandt St., New York

Pozor čitatelji.

Opozorite trgovce in obrtnike, pri katerih kupujete ali naročate in ste n njih postrežbo zadovoljni, da oglašujejo v listu "Glas Naroda". S tem boste vstregli vsem.

Uprava "Glas Naroda".

Prav vsakdo—

kdor kaj liče; kdor kaj ponuja; kdor kaj kupuje; kdor kaj prodaja; prav vsakdo priznava, da imajo čudovit uspeh —

MALI OGLANI

v "Glas Naroda"